

ANKARA SANAYİ ODASI

Afganistan İslam Cumhuriyeti ÜLKE NOTU

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

10 Şubat 2021

İÇİNDEKİLER

1-Ülke Künyesi

2- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Dış Ticareti

Tablo 1- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Dış Ticareti

Tablo 2- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İthalatında Başlıca Ürünler

Tablo 4- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 5- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İthalatında Başlıca Ülkeler

3-Türkiye ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye'nin Afganistan İslam Cumhuriyeti İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 2 - Türkiye'nin Afganistan İslam Cumhuriyeti İthalatında Başlıca Ürünler

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

5- Yatırım İlişkileri

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Afganistan İslam Cumhuriyeti
Başkan	Eşref Gani Ahmedzay
Başkenti	Kabil
Konuşulan Diller	Peştuca, Darice
Yönetim biçimi	Üniter Parlamenter Anayasal Cumhuriyet
Yüzölçümü	652.864 km ²
GSYİH (Cari Fiyatlar-milyar \$)	20,0
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	4,0
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar-\$)	533
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	4,8
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-0,02
Nüfus	38.928.346
Para birimi	Afgani (AFN)
Zaman dilimi	GMT+4:30
Coğrafi Konum	Afganistan, Asya'da denize sınırı olmayan bir ülkedir. Doğu ve güneyde Pakistan, batıda İran, kuzeyde Türkmenistan, Özbekistan ve Tacikistan, doğuda da ufak bir sınırla Çin ile çevrilidir.
Siyasi ve İdari Yapı	Afganistan'da yasama erkini 249 sandalyeli ulusal meclis (Volesi Jirga) ile 102 sandalyeden oluşan senatolu (Meşrano Jirga) iki meclisli bir parlamento oluşturmaktadır. Ülkede kadınların yönetime katılımının sağlanması açısından alt meclisin 68 sandalyesi her bölgeden en çok oyu alacak olan kadınlara ayrılmıştır. 102 sandalyeli Senato (Meşrano Jirga)'nın üçte biri ülkede bulunan 34 İl Meclisi üyeleri arasından, üçte biri İlçe Genel Meclisi üyeleri arasından geriye kalan üçte biri ise Devlet Başkanı tarafından seçilmektedir. Afganistan İslam Cumhuriyeti üniter bir yapıya sahip olup, hali hazırda 34 ilden oluşmaktadır. Bu illerin altında 400 civarında da ilçe bulunmaktadır. İl yönetimlerinin başında vali, ilçe yönetimlerinin başında da kaymakam bulunmaktadır. Bu yöneticiler Merkezi hükümet tarafından atanmaktadır. Afganistan'da yerleşim birimlerinin düzenli belediye örgütleri olmamakla birlikte, bazı büyük illerde mevcut bulunan belediye başkanları da, bu geçiş dönemi içinde merkezi hükümet tarafından atanmıştır. Bazı Bakanlıkların illerde temsilcilikleri de bulunmaktadır. Afgan anayasası Başkanlık sistemi öngörmektedir. Halkoyuyla seçilen Başkan, hükümeti kurmak ve hükümete Başkanlık etme hakkına sahiptir. Başkanın önemli anayasal yetkileri olmasına rağmen; iki meclisli parlamentonun, Başkanı denetleme ve engellemeye yönelik hakları bulunmaktadır.
Doğal Kaynaklar	Afganistan doğal kaynaklar açısından zengin yataklara sahip olup petrol, doğalgaz ve kömür gibi enerji mineralleri, bakır, demir, altın, tuz, gibi değerli ve yarı değerli madenler, cam, seramik, inşaat, kimya ve gübre sanayiinde kullanılan

	madenler, çimento yapımında kullanılan klinker, kireç taşı ve kil ile mermer yataklarına sahiptir.
Genel Ekonomik Durum	<p>Afganistan ekonomisi, tarıma ve hayvancılığa (koyun ve keçi yetiştirmeye) bağlıdır. 15 milyonluk çalışabilir nüfusa sahiptir. İşgücünün sektörlere göre dağılımında tarım %80, endüstri %10, hizmetler sektörü ise yine %10'luk bir paya sahiptir. Endüstri ağırlıklı olarak küçük çapta tekstil, sabun, mobilya, ayakkabı, gübre, çimento; el yapımı halılar; doğal gaz, yağ, kömür, bakır işletmelerine dayanmaktadır. Ekonomisi dış mali yardıma bağlı olan Afganistan'ın, temel ekonomik politikası, dış yardım ve yabancı yatırım sağlanması üzerine kurulmuştur. Yatırımlar ve dış mali yardımın en verimli şekilde kullanılarak özel sektörün büyümesi ve gelişmesi amaçlanmaktadır. Mevcut koşullar altında Afganistan merkezi hükümetinin ülkenin yeniden inşa edilmesine yönelik olarak harcayabileceği herhangi bir fonu bulunmadığından, kısa ve orta vadede, ülkenin yeniden yapılanması batılı ülkelerin özellikle ABD'nin ülkeye yapacağı dış yardımlara bağlıdır. Afganistan ekonomisi, topraklarının sadece %15'i ekilebilir olmasına rağmen, ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Tarımın yanı sıra ekonomi yabancı yardım ve ağırlıklı olarak komşu ülkelerle gerçekleştirilen ticarete dayanmaktadır. Afganistan'ın coğrafi konumu nedeniyle Çin ve Hindistan'ı birbirine bağlayan enerji koridoru üzerinde bulunmaktadır. Bu konumu nedeniyle gerek İran ve Türkmenistan ile 500 Milyar USD'lik enerji anlaşmaları bulunan Çin, Hindistan ve Pakistan'ın, gerekse bu enerji koridorunun kontrolünü anılan ülkelere bırakmak istemeyen ABD'nin, ülke üzerinde zaman zaman çatışan zaman zaman ise çakışan ekonomik ve siyasi çıkarları vardır.</p>

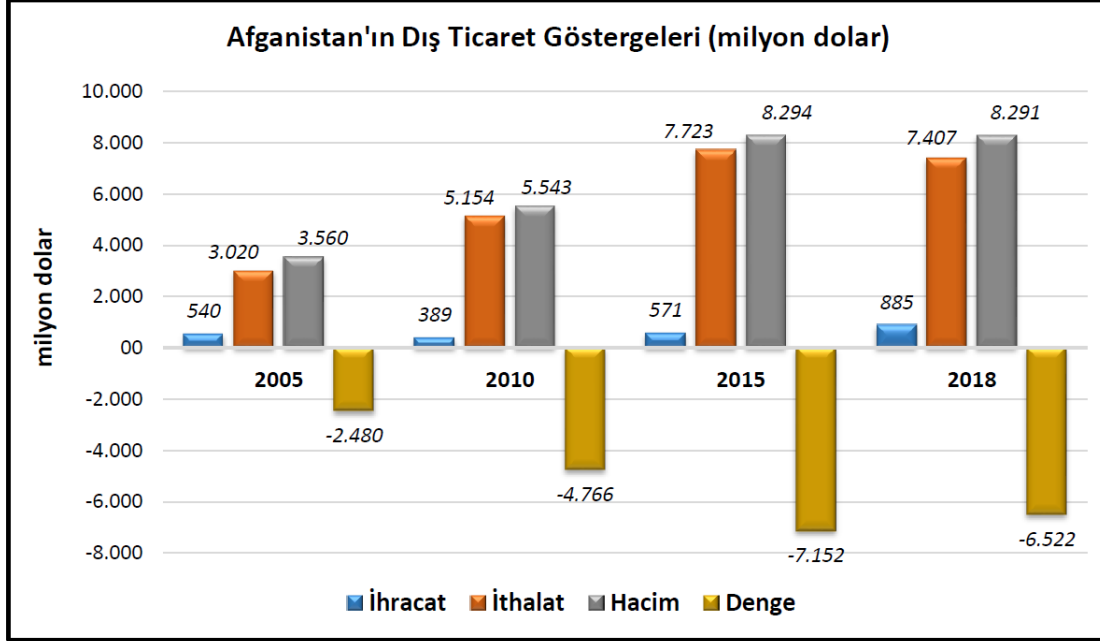
2- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Dış Ticareti

Afganistan'ın resmi istatistikleri en son 2018 yılında yayımlanmış olup, bu verilere göre 2018 yılında ülkenin dış ticaret hacmi 8,3 milyar Dolar olmuştur.

Afganistan'ın dış ticaret değerleri, ülkedeki iç savaştan etkilenmiş ve zaman zaman dalgalanmalar göstermiştir. 2005 yılında 540 milyon dolar olan ihracat değeri, 2018 yılında 885 milyon dolara yükselmiştir. 2018 yılında ithalat değeri ise 7,4 milyar Dolar olmuştur.

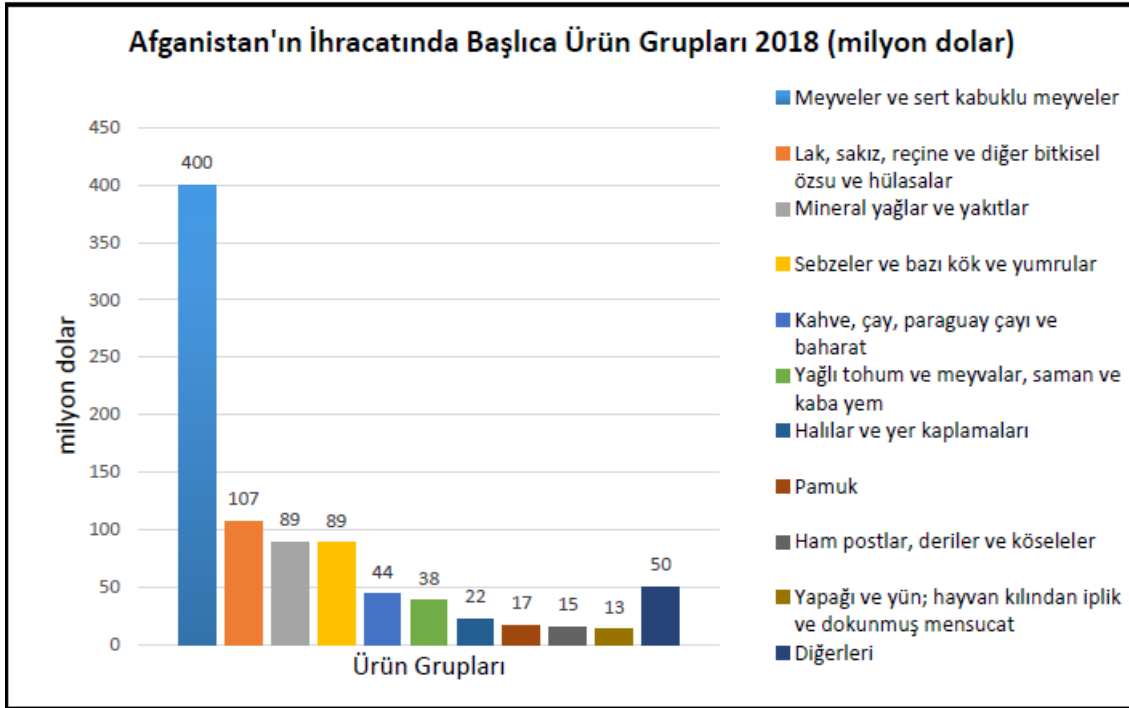
Afganistan dış ticaret dengesi sürekli olarak açık veren ülkelere biridir. 2018 yılında dış ticaret açığı, bir önceki yıla göre 630 milyon dolarlık azalışla, 6,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1-Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Dış Ticareti* (Milyon Dolar)

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticareti İhracat

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

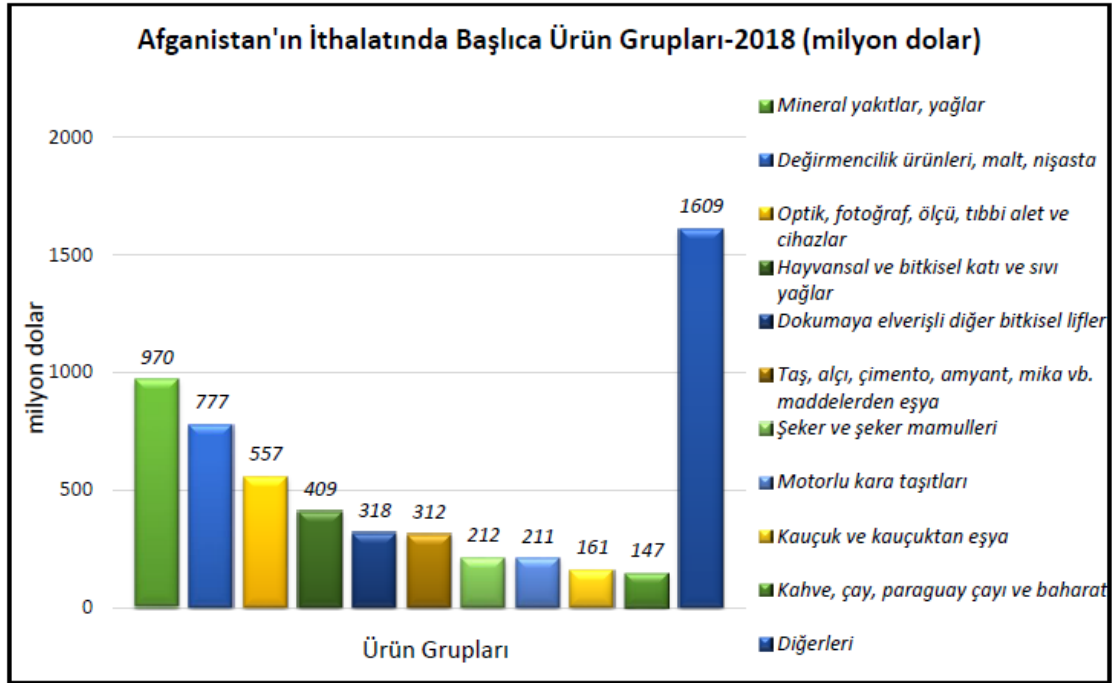
Tablo 2- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İhracatında Başlıca Ürünler

GTİP	ÜRÜNLER	2018	Pay (%) 2018
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		884.504	100
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	157.837	17,8
1302	Bitkisel özsu ve hülasalar, pektik maddeler, pektinatlar, pektatlar, agar-agar, bitkilerden yapışkan sıvı vb.	107.047	12,1
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	89.390	10,1
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	85.809	9,7
0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	67.783	7,7
0801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	65.615	7,4
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	47.290	5,3
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	26.346	3,0
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden düğümlü veya sarmalı yer kaplamaları	22.338	2,5
0909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	21.694	2,5
0910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	21.261	2,4
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	20.846	2,4
5105	Yün, ince veya kaba hayvan kılları (kardeli/taranmış)	12.662	1,4
0709	Diğer sebzeler (taze/soğutulmuş)	12.273	1,4
0810	Diğer meyveler (taze)	12.106	1,4

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org) (Bin Dolar)

2018 yılı itibariyle ülkenin ihracatındaki başlıca ürünler: Üzüm, hurma, incir; reçineler; taşkömürü ve taşkömüründen ürünler; kabuklu meyveler; pamuk, sabun taşı ve talk ve hurda demirdir.

İthalat

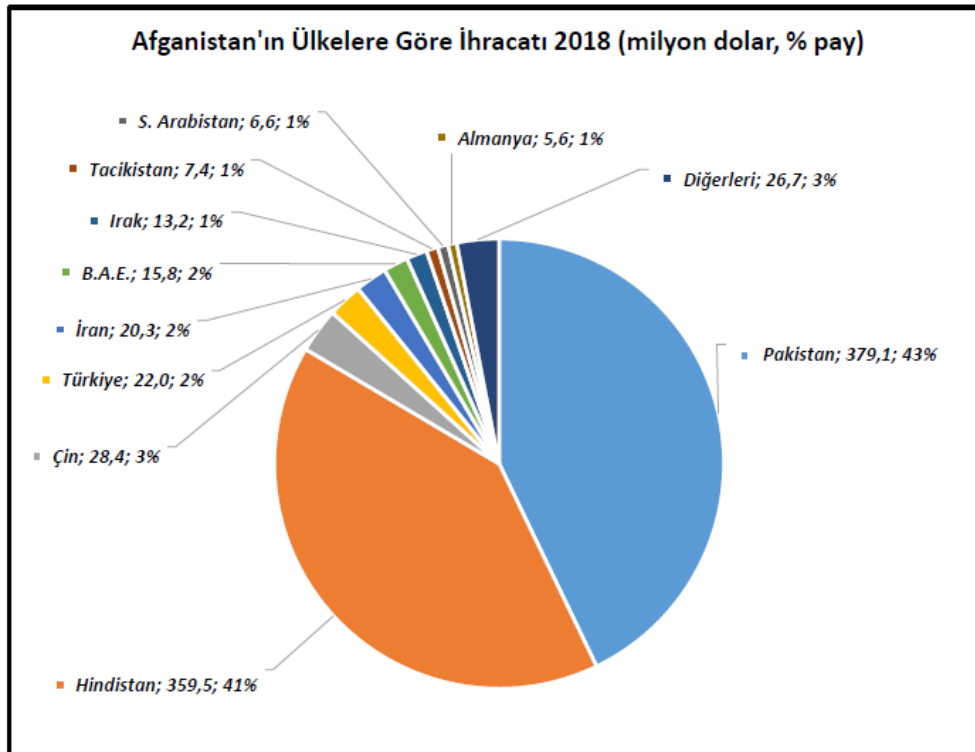
Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 3- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İthalatında Başlıca Ürünler

GTİP	ÜRÜNLER	2018	Pay (%) 2018
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		7.406.590	100
1101	Buğday unu	764.475	10,3
2703	Turb (turb döküntüleri dahil)	626.248	8,5
1518	Hayvansal ve bitkisel yağlar ve bunların fraksiyonları (1516'dakiler hariç)	394.622	5,3
5309	Keten dokumalar	318.336	4,3
6801	Tabii taşlardan kaldırım taşları ve kaldırım kenar taşları ile döşeme taşları (kayagan taşından olanlar hariç)	303.311	4,1
9028	Gaz, sıvı ve elektrik sayaçları (bunların kalibre cihazları dahil)	289.253	3,9
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	267.245	3,6
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	213.556	2,9
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	202.648	2,7
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	186.271	2,5
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	179.884	2,4
1006	Pirinç	149.019	2,0
0902	Çay	146.110	2,0
1001	Buğday ve mahlut	141.276	1,9
5808	Parça halinde kordonlar; işleme yapılmamış şeritçi eşyası ve benzeri süs eşyası; saçaklar, ponponlar vb. eşya	137.733	1,9

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org) (Bin Dolar)

Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret İhracat

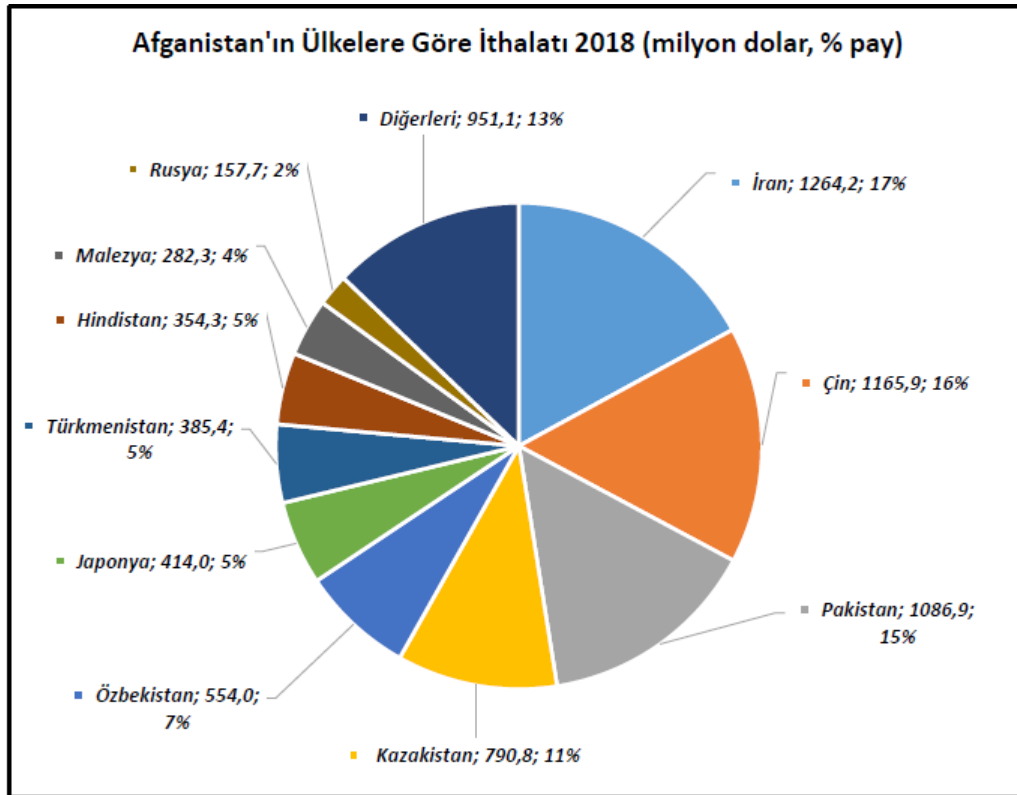

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 4- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İhracatında Başlıca Ülkeler (bin dolar)

Sıra	Ülke	2018	Pay (%) 2018
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		884.504	100
1	Pakistan	379.109	42,9
2	Hindistan	359.470	40,6
3	Çin	28.410	3,2
4	Türkiye	22.021	2,5
5	İran	20.269	2,3
6	B.A.E.	15.766	1,8
7	Irak	13.190	1,5
8	Tacikistan	7.391	0,8
9	Suudi Arabistan	6.604	0,7
10	Almanya	5.585	0,6
11	Kazakistan	4.450	0,5
12	Ürdün	2.796	0,3
13	Özbekistan	2.319	0,3
14	ABD	1.777	0,2
15	Birleşik Krallık	1.694	0,2

Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret İthalat

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 5- Afganistan İslam Cumhuriyeti'nin İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin dolar)

Sıra	Ülke	2018	Pay (%) 2018
	TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)	7.406.590	100
1	İran	1.264.167	17,1
2	Çin	1.165.932	15,7
3	Pakistan	1.086.851	14,7
4	Kazakistan	790.754	10,7
5	Özbekistan	553.949	7,5
6	Japonya	414.025	5,6
7	Türkmenistan	385.417	5,2
8	Hindistan	354.282	4,8
9	Malezya	282.337	3,8
10	Rusya Federasyonu	157.697	2,1
11	B.A.E.	124.299	1,7
12	Tacikistan	95.767	1,3
13	Kenya	82.231	1,1
14	Türkiye	78.833	1,1
15	G. Kore	70.296	0,9

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

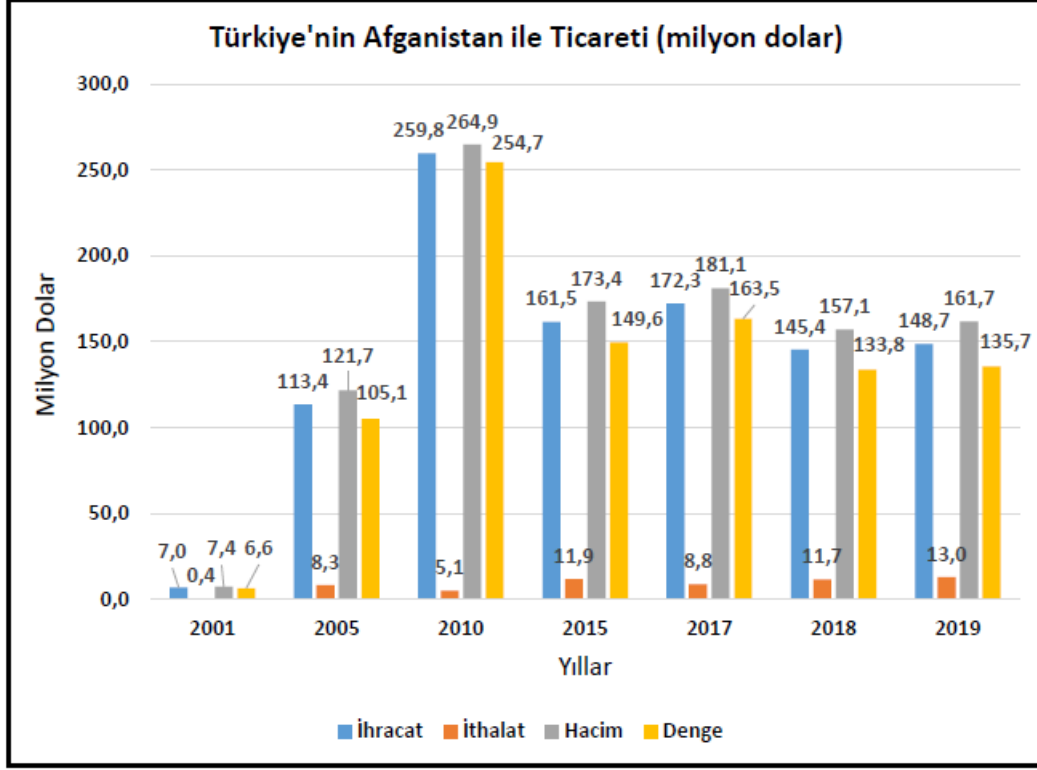
Afganistan'ın başlıca ihraç pazarları arasında Pakistan, Hindistan, İran, Türkiye, Irak BAE ve ÇHC bulunmaktadır.

Afganistan'ın en fazla ithalat yaptığı ülkeler: İran, Pakistan, ÇHC, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Malezya'dır.

3-Türkiye ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasındaki Ticari İlişkiler

Genel Durum

Türkiye – Afganistan Dış Ticareti

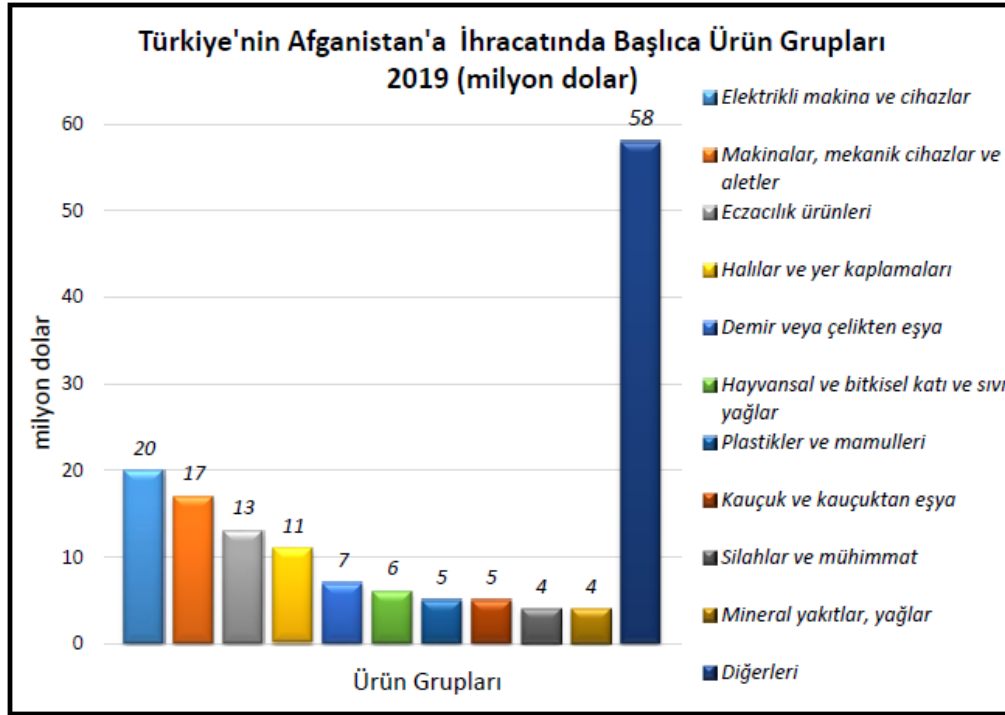
Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Türkiye'nin Afganistan ile dış ticareti yıllara göre farklılık göstermektedir. 2012 yılına kadar artış eğiliminde olan Afganistan'a ihracat bu yıldan sonra düşüş eğilimine girmiştir. 2015 yılında %13,3 azalan Afganistan'a ihracat, 2016 yılında da %9,7 azalarak 145,8 milyon Dolara gerilemiştir. 2017 yılında ise ülkeye ihracat %18,2 oranında artmıştır.

Afganistan dış ticaret fazlası verdiğimiz ülkeler arasındadır ve ülkeyle ticaretimiz 2017 yılında 163,5 milyon dolar fazla vermiştir. Afganistan'la ülkemiz arasındaki ticaret hacmi 2017 yılında 181,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında Türkiye'nin Afganistan'a ihracatında ilk sıralarda yer alan ürünler şunlardır: Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları; ilaçlar; mücevherat; temizlik kağıtları; demir-çelik inşaat aksamı; kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları; unlu mamuller; elektrik transformatörleri; çeşitli gıda müstahzarları ve plastikten çubuk ve profillerdir.

İhracat Ürünleri (Bin Dolar)

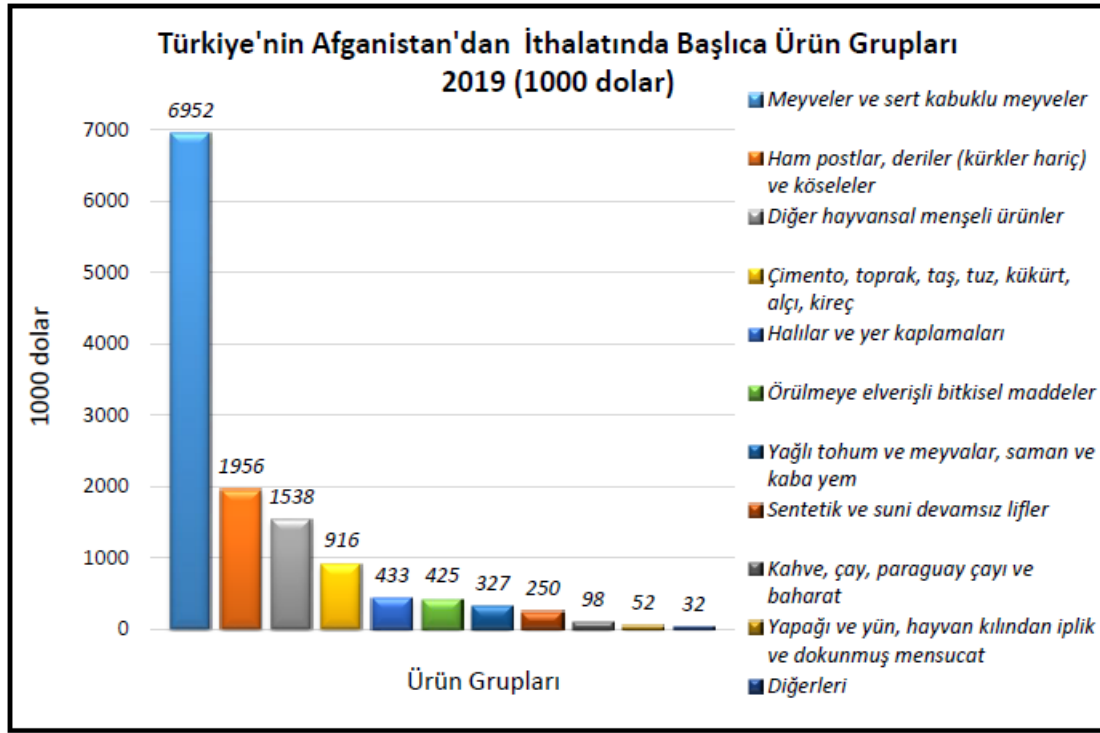

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 1 - Türkiye'nin Afganistan İslam Cumhuriyeti İhracatında Başlıca Ürünler

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019	Pay (%) 2019	Değişim (%) 2018-2019
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		172.300	145.410	148.685	100	2,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	14.950	15.206	12.779	8,6	-16
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	17.091	7.832	10.507	7,1	34,2
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3.616	4.589	5.718	3,8	24,6
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	5.521	5.037	4.995	3,4	-0,8
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	747	1.487	4.302	2,9	189,3
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	2.348	2.535	3.612	2,4	42,5
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	356	261	3.523	2,4	1249,8
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	2.125	2.955	3.468	2,3	17,4
7113	Mücevherci eşyası ve aksesuarı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	8.789	5.461	2.872	1,9	-47,4
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	460	120	2.462	1,7	1951,7
9303	Diğer ateşli silahlar (spor için av tüfekleri ve diğer tüfekler, işaret fişeği, ok silahları, hayvan için sürgülü silah)	3.790	1.889	2.406	1,6	27,4
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	5.579	3.984	2.329	1,6	-41,5
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	6.745	3.553	2.321	1,6	-34,7
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	3.267	2.317	2.221	1,5	-4,1
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	1.856	1.935	2.093	1,4	8,2

İthalat Ürünleri (Bin Dolar)

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 2 - Türkiye'nin Afganistan İslam Cumhuriyeti İthalatında Başlıca Ürünler

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019	Pay (%) 2019	Değişim (%) 2018-2019
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		8.831	11.656	12.980	100	11,4
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	662	501	6.920	53,3	1281,2
4101	Siğir (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	3.900	6.865	1.932	14,9	-71,9
0504	Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze, soğutulmuş, dondurulmuş, tuzlanmış, salamura, kurutulmuş veya tütsülenmiş)	1.631	1.532	1.538	11,8	0,4
2526	Tabii steatit (sabun taşı) ve talk	155	607	916	7,1	50,9
1404	Tarifenin başka yerinde yer almayan bitkisel ürünler	891	265	425	3,3	60,4
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden düğümlü veya sarmalı yer kaplamaları	191	362	389	3	7,5
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	1.003	179	327	2,5	82,7
5508	Suni ve sentetik devamsız liflerden dikiş ipliği	0	0	250	1,9	0
0909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	0	0	98	0,8	0
5106	Kardeli (strayhgarn) yün iplikleri (toptan)	188	83	52	0,4	-37,3
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	2	16	44	0,3	175
0807	Kavunlar (karpuzlar dahil) ve papaya (taze)	0	47	32	0,2	-31,9
4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	21	37	22	0,2	-40,5
9030	Osiloskop, spektrum analizörleri vb cihazlar; alfa, beta, gama, X-ışını, kozmik ve diğer ışınları ölçme-bulma cihazları	0	0	9	0,1	0
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	0	1	8	0,1	700

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Afganistan hükümeti, yeniden yapılandırma sürecinde özel sektörün geliştirilmesine ve ülkeye yabancı sermaye çekilmesine önem vermektedir. Yatırım ortamında iyileşme sağlanması, çok uluslu firmaların Afganistan'a ilgi göstermelerini sağlamıştır. Su anda ülkede faal olan çok uluslu firmalar arasında Coca-Cola, Alcatel, Hyatt Hotels, Standard Chartered Bank, DHL ve Toyota sayılabilir. AISA verilerine göre önemli yatırımcılar arasında Türkiye, Almanya, Hindistan ve Pakistan önde gelmektedir.

5- Yatırım İlişkileri

Rusya, Orta Asya ve Kafkasya'da büyük ve prestijli projelere imza atan Türk inşaat şirketleri, bu tecrübeleri sayesinde Afganistan'ın altyapısının inşasında önde gelen aktörler olmuşlardır. Tecrübelerini, ekipmanlarını, makine parklarını ve çalışanlarını Afganistan'a taşıyan firmalar, Afganistan'da alt yüklenici olarak birçok proje almışlardır.

Afganistan'da faaliyet göstermekte olan Türk firmalarının %95'i inşaat sektöründe çalışmakta olup, orta ve büyük çaptaki firmaların 2002 yılından 2010 yılı Haziran ayına kadar aldıkları ve halen yapımına devam ettikleri taahhütlerin (İş Alındı ve İş Bitirme belgeleri kayıtlarına göre) toplam miktarı 2 milyar 814 milyon doları aşmıştır. Türk Firmaları Müteahhitlik alanında yabancı yatırımcılar arasında birinci sırada olup, 70'den fazla inşaat firması kayıtlı bulunmaktadır.